
ALERT BIZNESOWY

8

gap.

open
eyes
economy
summit

Dominika Bettman
prof. dr hab. Andrzej Jacek Blikle
dr Henryka Bochniarz
Tomasz Brzostowski
Tomasz Budziak
Wojciech Eichelberger
Joanna Erdman
Jarosław Grzesiak
prof. dr hab. Jerzy Hausner
dr Ewa Łabno-Falęcka
prof. dr hab. Krzysztof Obłój
Przemysław Powalacz
Piotr Voelkel
Mateusz Zmyślony

Kompetencje przyszłości

Czego oczekują pracodawcy

Pracodawcy oczekują od absolwenta zarówno wiedzy specjalistycznej, jak wiedzy ogólnej oraz umiejętności interdyscyplinarnych i interpersonalnych; otwarcia na nową wiedzę i ogólnego rozpoznania w danej dziedzinie; sprawnego posługiwania się informacją – jej wyszukiwania, selekcji i przetwarzania. W sumie więc pracodawcy będą potrzebowali pracowników, którzy są metaforycznie oburęczni – wiedzą wszystko o czymś (są specjalistami) oraz coś o wszystkim (mają wiedzę ogólną). Tacy pracownicy będą tworzyli największą wartość dla organizacji oraz najlepiej kształtować jej rozwój.

Kompetencje miękkie, które stają się twarde

W biznesie liczy się:

- umiejętność krytycznego myślenia; to kompetencja, która łączy elementy analizy, syntezy i zadawania kluczowych pytań: w jakim celu? z jakiego powodu?
- umiejętność podejmowania decyzji przy ograniczonym dostępie do danych i z uwzględnieniem elementów ryzyka; to kompetencja pozwalająca na przełamywanie schematów i próbowanie nieprzetartych szlaków, wynikająca z ambicji, energii sprawczej i silnego poczucia celu;

- kompetencja budowania relacyjności, zapewniania współpracownikom poczucia bezpieczeństwa i zaspokajania potrzeby bycia przydatnym i zauważonym;
- umiejętność wyzwalańia - dążenia do samorozwoju i otwartości na zmiany;
- umiejętność postrzegania „szerokiego obrazka” i widzenia dalekiej perspektywy.

Dobre przedsiębiorstwa wykorzystują potencjał wielopokoleniowości, łącząc doświadczenie pracowników z długim stażem ze świeżym spojrzeniem młodych.

Czego więc powinna uczyć współczesna szkoła, uczelnia, praca? Wszystkiego, co odróżnia nas od maszyn: wierności wartościom, empatii, wrażliwości na dyscypliny wykraczające poza schemat – sztukę, kulturę, poszanowanie natury, pielęgnowanie zdrowia i sprawności fizycznej.

Edukacja dla przyszłości musi uczyć harmonijnego współdziałania człowieka i robotów, pielęgnując cechy humanistyczne umożliwiające projektowanie technologii w sposób etyczny i odpowiedzialny, a także w sposób, który pozwala ludziom na zachowanie nad nimi kontroli.

Te niby „miękkie” umiejętności stają się powoli równie istotne, a czasem jeszcze bardziej istotne, niż specjalistyczna wiedza, która się szybko dezaktualizuje. Ludzie posiadający umiejętności „miękkie”, połączone z orientacją w świecie cyfrowym i znajomością nowych technologii to najbardziej pożądanymi pracownicy budujący na każdym szczeblu „przestrzeni innowacji” organizacji, bez której firma nie przetrwa.

Kompetencje cyfrowe jako humus wszelkiej aktywności gospodarczej

"Komu w drogę, temu laptop", "Jak trwoga, to do serwisu", "Co wolno adminowi, to nie użytkownikowi" – te żartobliwe przekształcenia przysłów dobitnie oddają rosnącą rolę zawodów w branży IT.

Technologia jest algorytmiczna i porusza się w zdefiniowanych przez człowieka schematach. Jest zestawem kodów – ogromnym, ale zamkniętym.

Rośnie zapotrzebowanie na ekspertów z branży IT, którzy nie tylko specjalizują się w obszarach typu mobile, ale także świetnie rozumieją rynek i są na tyle elastyczni, że potrafią efektywnie współpracować z firmami w innych branżach. Na przykład przemysł potrzebuje nie tyle koderów, co ludzi mających kompetencje cyfrowe, ale w połączeniu z umiejętnościami kognitywnymi (krytyczne myślenie, otwartość na innowacje), myślących procesowo – w produkcji, logistyce czy zakupach.

Przyszłość będzie otwarta na projektantów, którzy umieją pytać po co, dla kogo, dlaczego. Mają kompetencje badawcze, umieją podglądać świat i na bazie tej analizy przeprowadzić skutecznie prototypowanie i wdrożenie wraz z testami sprawności i dobrze zaprojektowaną komunikacją bo nowości wymagają doskonałej informacji (klient nie kupuje jak nie wie, nie rozumie).

Potrzeba różnorodności

Przyszłość, wobec zmian technologicznych, cywilizacyjnych, społecznych, gospodarczych, kulturowych, wymaga różnorodności. Zbalansowany udział kobiet i mężczyzn na wszystkich poziomach pracy i zarządzania, mix ludzi młodych i starszych,

mix kulturowy, obyczajowy, religijny – to nieodzwonne cechy kreatywnych i innowacyjnych zespołów.

Znacząca dominacja jednej płci, w jakiejkolwiek dziedzinie, obniża szanse rozwojowe i utrwała szkodliwe stereotypy.

Firmy, w których co najmniej 30% stanowisk kierowniczych zajmują kobiety mają lepsze wyniki finansowe i są bardziej odporne na kryzysy, a krajami, które najlepiej sobie poradziły z kryzysem też rządzą kobiety (Niemcy, Finlandia, Nowa Zelandia).

W Polsce część zawodów jest zdominowana przez kobiety (np. edukacja, opieka medyczna, usługi), inne obszary przez mężczyzn: zarządzanie, polityka, służby publiczne, finanse. Kobiety dominują w zawodach nisko opłacanych. A to prowadzi do petryfikacji istniejących struktur i blokuje rozwój.

Dziesięć kompetencji przyszłości

Zespół naukowców z IFTF – Institute for the Future Uniwersytetu w Phoenix – wraz z pracownikami firm takich jak IBM czy Studio Walta Disneya przygotował listę niezbędnych kompetencji w 2020 roku, które będą najważniejsze dla pracodawców. Oto one:

1. **Sense-making:** zdolność do odkrywania, ale i nadawania głębszego sensu temu, co chcemy wyrazić.
2. **Social intelligence:** inteligencja społeczna, czyli zdolność do komunikowania się w prosty i bezpośredni sposób, a także wchodzenia w relacje międzyludzkie.
3. **Novel and Adaptive thinking:** myślenie adaptacyjne, biegłość w rozwiązywaniu problemów, wymyślaniu rozwiązań i odpowiedzi wykraczających poza schemat.

4. **Cross-cultural competency:** kompetencje między-kulturowe, czyli zdolność do operowania w zróżnicowanym środowisku kulturowym.
5. **Computational thinking:** zdolność przetwarzania dużej ilości informacji i rozumowania opartego na danych (zwłaszcza wyciągania wniosków z tzw. Big Data).
6. **New-media literacy:** umiejętność korzystania z nowych mediów, czyli nie tylko publikowanie postów na Facebooku w najbardziej odpowiednim czasie. To także jedna z umiejętności, zakładająca zdolność do krytycznej oceny i opracowania treści, publikowanych w nowych mediach oraz wykorzystania ich w skutecznej komunikacji.
7. **Transdisciplinarity:** interdyscyplinarność rozumiana jako umiejętność czytania i rozumienia pojęć w wielu dyscyplinach.
8. **Design mindset:** myślenie wieloaspektowe (konwergencyjne i lateralne).
9. **Cognitive load management:** zdolność do zmaksymalizowania funkcjonowania poznawczego i przyswajania wielu bodźców przy użyciu różnych narzędzi i technik.
10. **Virtual collaboration:** zdolność do współpracy w wirtualnej przestrzeni w sposób wydajny, zaangażowany i wykazujący obecność w pracy wirtualnego zespołu.

Przesłanie ogólne

Cechą współczesności jest „transformacja ku nieznanemu”. A to oznacza, że bardzo ograniczone korzyści przynosi powielanie wypracowanych przez innych formuł i wzorców. Podstawowego znaczenia nabiera natomiast wyznaczanie własnej drogi, własnej trajektorii rozwojowej. A to będzie łatwiejsze i możliwe, jeśli pozwoli się w przyjętych i obowiązujących

zujących ramach na wypracowywanie oraz testowanie nowych, nieschematycznych rozwiązań.

Tylko w taki sposób w przestrzeni społecznej mogą wyłaniać się organizacje uczące się i upodmiotowione. Zdolne do adaptacji i wyznaczania trajektorii swego rozwoju oraz zastępowania anachronicznych praktyk edukacyjnych, przygotowywaniem ludzi do radzenia sobie ze stale zmieniającą się rzeczywistością. Bez odpowiednio licznej grupy takich organizacji (np. przedsiębiorstw, szkół, w tym uniwersytetów, agencji publicznych, szpitali, instytucji kultury) poszczególne systemy życia zbiorowego nie wykażą zdolności naprawczych i będą dysfunkcjonalizować się szybciej niż dotąd. Na porażkę zostaną skazane kolejne próby ich zcentralizowanego reformowania.

Alert Biznesowy to inicjatywa think tanku Open Eyes Economy oraz Kolegium Gospodarki i Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Wszystkie alerty eksperckie dostępne są na:
www.oees.pl/dobrzewiedziec